Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

– Wydział Instrumentalny –

Edyta Baczewska

Specyfika gry oraz relacje wykonawcze w triu złożonym z oboju, fagotu i fortepianu

na przykładzie wybranych utworów z XXI wieku

Promotor: prof. dr hab. Wojciech Orawiec

Trio złożone z oboju, fagotu i fortepianu jest formacją, która nie osiągnęła dotychczas takiej popularności, jak na przykład powstałe w podobnym okresie trio stroikowe. Niesłusznie, ponieważ posiada wiele walorów. Połączenie oboju i fagotu - dwóch instrumentów o zbliżonej specyfice wydobycia dźwięku jest elementem unifikującym brzmienie zespołu, a fortepian swoimi technicznymi możliwościami może wypełnić wszelkie braki harmoniczne czy dynamiczne. Taki konglomerat gwarantuje grającym dużą swobodę wykonawczą, a kompozytorom daje niezwykle elastyczne „tworzywo" w postaci aparatu o szerokim zastosowaniu. Pod tym względem zespół ten ma ogromną przewagę nad triem stroikowym, gdzie jednocześnie do dyspozycji są tylko trzy linie melodyczne.

Niniejsza dysertacja traktuje o relacjach wykonawczych w triu złożonym z oboju, fagotu i fortepianu w dwóch aspektach. Z jednej strony są to relacje interpersonalne, czyli kwestie partnerstwa, wzajemnego szacunku i równości, które gwarantują zgodną i satysfakcjonującą współpracę. Z drugiej zaś strony są to relacje pomiędzy poszczególnymi ogniwami tria, tj. instrumentami w układzie partyturowym – relacje interinstrumentalne. To wszelkie wskazówki od kompozytora, ale także miejsca będące polem interpretacji własnej wykonawców. Ważną częścią dysertacji jest również szczegółowy opis wszelkich aspektó brzmieniowych, fakturalnych i wykonawczych, które składają się na specyfikę gry w triu złożonym z oboju, fagotu i fortepianu. Są to środki techniczno-wyrazowe, takie jak: oddech, komunikacja niewerbalna, sposób rozpoczęcia i zakończenia dźwięku, artykulacja, akcentacja, rytm, pauzy, intonacja i narracja, a także aspekty strukturalno-brzmieniowe, tj. wyodrębnienie planu nadrzędnego i podrzędnego, przepływ planów, dynamika, barwa i dublowanie. Wszystkie te aspekty składają się na ostateczny efekt jakim jest wykonanie utworu.

Na potrzeby pracy obrane zostało specyficzne nazewnictwo. Aby uprościć deklinację i nadać autonomii formacji będącej przedmiotem tej rozprawy trio na obój, fagot i fortepian zostało nazwane podwójnostroikowym triem fortepianowym.

Konstrukcja dysertacji opiera się na 3 głównych rozdziałach. W pierwszym opisane są okoliczności, w jakich powstały pierwsze kompozycje na podwójnostroikowe trio

fortepianowe, a także układ sił w tym zespole, tj. zasada równoprawności i partnerstwa. Drugi rozdział dotyczy kompozytorów, których utwory zostały przytoczone w opisywaniu specyfiki gry w triu, tj. Petera Hope'a, Alyssy Morris i Beniamina Baczewskiego. Znajdują się tam ich krótkie życiorysy, opis twórczości a także analizy dzieł będących przedmiotem dysertacji, tj. Four Sketches, Up and Away i Games. Trzeci rozdział, który jednocześnie stanowi meritum pracy, to opis poszczególnych aspektów i problemów wykonawczych, które składają się na udaną grę zespołową, popartych adekwatnymi przykładami. Aspekty te przenikają się nawzajem i wywierają na siebie wpływ.

Elementy takie jak dbałość o relacje pomiędzy członkami zespołu, znajomość całości utworu przez wszystkich grających, a także wspólna praca nad pokonywaniem trudności wykonawczych to jedyna słuszna droga do osiągnięcia tak pożądanej przez kameralistów jedności brzmienia, która owocuje niezapomnianymi kreacjami artystycznymi i uznaniem słuchaczy.

Do niniejszej pracy dołączony jest również aneks utworów, które zostały dotychczas skomponowane na podwójnostroikowe trio fortepianowe, skompletowany przez autora tej rozprawy. Znajdują się w nim także informacje wydawnicze, które mają za zadanie ułatwić dotarcie do materiałów nutowych i nagrań.

Do pracy dołączona jest płyta CD, zawierająca nagranie następujących utworów:

1. **Peter Hope** – *Four Sketches*
    - I. Prelude
    - II. Scherzo
    - III. Arioso
    - IV. Dance
2. **Alyssa Morris** – *Up and Away. A story of a balloon.*
    - I. Inhale/Exhale
    - II. Life on a string
    - III. Letting go
3. **Beniamin Baczewski** – *Games*
    - I. Epic
    - II. Adventure
    - III. Slow Motion
    - IV. Race

W ramach dzieła artystycznego zawarte zostały utwory powstałe w podobnym okresie, pokrewne pod względem stylistycznym, o czytelnym języku muzycznym. Dzięki temu, posiłkując się w pracy przykładami z nich zaczerpniętymi, można było w klarowny sposób ukazać różnorodne aspekty współpracy oraz współbrzmienia w podwójnostroikowym triu fortepianowym.

Stanisław Moniuszko Academy of Music Gdańsk

– Instrumental Faculty –

The specificity of playing and relations in the oboe-basoon-piano trio

on the example of selected pieces from the 21th century

Promoter: prof. dr hab. Wojciech Orawiec

The oboe-bassoon-piano trio is a formation that has not yet reached such popularity, as, for example, a reed trio, despite the fact that both were created in a similar period. Inequitably, because it has many advantages. The combination of oboe and bassoon - two instruments with similar techniques of sound emitting is an element that unifies the sound of the group. The piano with its technical capabilities can fill any harmonic or dynamic deficiencies. Such a conglomerate guarantees a lot of freedom for performers and gives an extremely flexible "material" to composers. In this aspect, the oboe-bassoon-piano trio has a overwhelming superiority over the reed trio, where only three melodic lines are available at the same time.

The dissertation concerns relations in the oboe-bassoon-piano trio in two aspects. On the one hand there are interpersonal relations – partnership issues in a group, mutual respect and equality, which can guarantee consistent and satisfying cooperation. On the other hand, there is also the relationship between the instruments written in the score system. These are both tips from the composer and the performer's interpretation. In addition to the inter-instrumental relations, the dissertation treats also about all the aspects of sound, facture and performance, which make up the specificity of playing in the oboe-bassoon-piano trio. These are technical and expressive measures such as: breathing, non-verbal communication, sound initiation and termination, articulation, accentuation, rhythm, pause, intonation and narrative, as well as structural and sonic aspects, i.e. separation of the leading and accompanying plan, the flow of plans, dynamics, tone and duplicating. All these aspects make up the final effect which is performance of a piece.

For the needs of the dissertation there was chosen a specific naming. To simplify the declination in polish language and to give some kind of autonomy to the formation which is the subject of this work, the *oboe-basson-piano trio* has been called the *double-reed piano trio*.

The work consists of three main chapters. The first describes the circumstances in which the first for the double-reed piano trio were created, as well as the balance of power in this group – the principle of equality and partnership. The second chapter concerns composers whose works have been quoted in describing the specificity of playing in the trio – Peter

Hope, Alyssa Morris and Beniamin Baczewski. There are their short biographies, description of their creation and analysis of the works being the subject of the dissertation: *Four Sketches*, *Up and Away* and *Games*. The third chapter, which also is the essence of the work, is a description of individual aspects and performance problems that make up a successful chamber music performance, supported by relevant examples. These aspects interpenetrate and influence each other.

The elements such as caring for the relationship between the members of a trio, knowledge of the entire piece by all the players, as well as working together to overcome difficulties are the only right way to achieve the unity of sound, so desirable by chamber music players, which results in unforgettable artistic creations and appreciation of listeners.

At the end of the work there is also an annex of the pieces that have been previously composed for a double-reed piano trio, completed by the author of this dissertation. There are also publishing information to make finding sheet music and recording easier.

The dissertation comes with a CD containing the recordings of the following pieces:

1. **Peter Hope** – *Four Sketches*
   - V. Prelude
   - VI. Scherzo
   - VII. Arioso
   - VIII. Dance
2. **Alyssa Morris** – *Up and Away. A story of a balloon.*
   - IV. Inhale/Exhale
   - V. Life on a string
   - VI. Letting go
3. **Beniamin Baczewski** – *Games*
   - V. Epic
   - VI. Adventure
   - VII. Slow Motion
   - VIII. Race

The CD includes works created in a similar period, corresponding in style, with a legible musical language. Thanks to this, using the examples taken from them in the dissertation, it was possible to show the various aspects of cooperation and concord in the double-reed piano trio in a very clear way.